

SAMORDNINGSNÄMNDEN FÖR LÄRARUTBILDNING

Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 300 - 330 högskolepoäng

The Special Subjects Teacher Programme directed towards upper-secondary school, 300 - 330 credits

Programkod: L1ÄGY

Grundnivå, examen på avancerad nivå / First cycle, Second-cycle qualification

1. Fastställande

Utbildningsplanen är fastställd av Samordningsnämnden för lärarutbildning 2017-06-26 (G 2017/407) och senast reviderad 2020-02-05 (G 2018/701). Den reviderade utbildningsplanen gäller från och med 2020-03-15, höstterminen 2020.

Ansvarig institution/motsvarande: Enheten för skolsamverkan, ämneslärarutbildning och kompletterande lärarutbildning (SÄL)

Medverkande institutioner:

Institutionen för svenska språket
 HDK-Valand - Högskolan för konst och design
 Institutionen för biologi och miljövetenskap
 Institutionen för geovetenskaper
 Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion
 Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap
 Institutionen för fysik
 Institutionen för historiska studier
 Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori
 Institutionen för Matematiska vetenskaper
 Statsvetenskapliga institutionen
 Institutionen för kemi och molekylärbiologi
 Institutionen för språk och litteraturer
 Institutionen för pedagogik och specialpedagogik
 Institutionen för kost- och idrottsvetenskap
 Institutionen för didaktik och pedagogisk profession
 Högskolan för scen och musik

2. Syfte

Syftet med programmet är att utbilda ämneslärare med inriktning mot grund- och gymnasieskolan.

3. Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet och Engelska B, Samhällskunskap A eller Engelska 6, Samhällskunskap 1b / 1a1+1a2 områdesbehörighet 6/A6).

För att antas till Ämneslärarprogrammet krävs grundläggande behörighet.

Därutöver finns särskilda behörighetskrav som framgår av bilaga.

För sökanden som avlagt examen utomlands, ska utbildningen motsvara vad som krävs av sökanden med svensk utbildning.

Inom programmet gäller behörighetskrav för tillträde till kurs. Behörighetskraven framgår av respektive kursplan. Kursansvarig institution kontrollerar att student uppfyller de behörighetskrav som gäller för tillträde till respektive kurs i programmet.

4. Examen och huvudområde

Utbildningen leder till Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (Degree of Master of Arts in Upper Secondary Education).

Utbildningen leder till Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (Degree of Master of Science in Upper Secondary Education).

Student som med godkänt resultat genomgått Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan uppfyller kraven enligt examensordningen för ämneslärarexamen som innehåller 300 eller 330 högskolepoäng. Studenten ansöker själv om examensbevis efter avslutade studier. Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten fullgjort och vilket eller vilka undervisningsämnen som examen omfattar.

Programmet innehåller kurser på avancerad nivå i en omfattning om minst 60 högskolepoäng, och ett självständigt arbete (examensarbete) på avancerad nivå om minst 15 högskolepoäng.

Den successiva fördjupningen mot och inom avancerad nivå nås inom området ämnes- och ämnesdidaktiska studier, i det undervisningsämne där studenten läser flest högskolepoäng. Genom att undervisningsämnet har ämnes- och ämnesdidaktiskt innehåll ges det utbildningsvetenskaplig inriktning. I detta ämne genomförs verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och självständigt arbete (examensarbete). I de fall student har två undervisningsämnen med lika många högskolepoäng nås det största djupet i det ämne där VFU och självständigt arbete (examensarbete) genomförs. Det ämne där studenten når sitt största djup kallas *förstaämne*.

5. Mål

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och

- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

Ämneslärarexamen regleras i Svensk författningssamling (SFS 2013:1118).

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Generella mål för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. (K1-Gy)
- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande, (K2)
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, (K3)
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser, (K4)
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, (K5)
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, (K6)
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning. (K7)

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas, (F1)

- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik, (F2)
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling, (F3)
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser, (F4)
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling, (F5)
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov, (F6)
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare, (F7)
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna, (F8)
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever, (F9)
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten, (F10)
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten, (F11)
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, (F12)
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen. (F13)

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga, (V1)
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare, (V2)
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, (V3)
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet. (V4)

Hållbarhetsmärkning

Programmet är hållbarhetsrelaterat, vilket innebär att minst ett av programmets mål tydligt visar att programmets innehåll uppfyller minst ett av Göteborgs universitets fastställda kriterier

för hållbarhetsmärkning.

6. Innehåll och upplägg

Ämneslärarprogrammet ges på helfart. Utbildningen omfattar tre olika men relateradestudieområden och innehåller kurser på såväl grundnivå som avancerad nivå:

- Utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp).
- Ämnes- och ämnesdidaktiska studier inklusive 15 hp verksamhetsförlagd utbildning med relevans för undervisning i grund- och gymnasieskolan (225-255 hp) (fortsättningsvis benämnt undervisningsämne). I studieområdet ingår normalt två självständiga arbeten (examensarbeten) om 15 hp vardera. Studenter som läser huvudämnet bild med bildfördjupning genomför tre självständiga arbeten(examensarbeten) om 15 hp vardera.
- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (30 hp).

De kurser som studenten i övrigt ska läsa beror dels på vilken inriktning studenten antagits till, dels på ämneskombinationen.

Studiegången för Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet läses enligt studiegången som framgår av bilaga.

Samtliga kurser i studiegången är obligatoriska.

Den utbildningsvetenskapliga kärnan (60 hp)

Den utbildningsvetenskapliga kärnan är indelad i följande fyra tematiska områden, vilka omfattar 15 hp vardera.

- Lärande, utveckling och didaktik
- Läroplansteori, organisation, uppföljning och analys av lärande och utveckling
- Ledarskap, specialpedagogik, sociala relationer och konflikthantering
- Vetenskapsteori och forskningsmetodik, utvärdering och utvecklingsarbete

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier (180 hp)

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan omfattar utbildningen normalt ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 hp i två undervisningsämnen. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 hp och en fördjupning om 90 hp i relevanta ämnen eller ämnesområden. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 hp inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen. Det finns möjlighet att läsa vissa konstnärliga ämnen med fördjupning. Utbildningen omfattar då kurser om 210 hp inom respektive undervisningsämne.

Inom Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan kan följande undervisningsämnen ingå:

- Bild
- Biologi
- Engelska
- Filosofi
- Franska

- Fysik
- Dans
- Geografi
- Historia
- Idrott och hälsa
- Kemi
- Latin
- Matematik
- Musik
- Naturkunskap
- Religionskunskap
- Samhällskunskap
- Spanska
- Svenska
- Svenska som andraspråk
- Teater
- Teknik
- Tyska

Verksamhetsförlagd utbildning (30 hp)

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) omfattar 30 hp, fördelade över fyra kurser. VFU är förlagd inom relevant verksamhet och ämne. Mål, arbets- och ansvarsfördelning avseende VFU framgår av aktuellt avtal avseende verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen vid Göteborgs universitet.

Självständigt arbete (examensarbete)

I examen ingår två, i förekommande fall tre, självständiga arbeten (examensarbeten) om vardera 15 hp. Det första skrivs på grundnivå och det andra (och tredje) på avancerad nivå. På grundnivå ska examensarbetet vara inriktat mot att söka, analysera, sammanställa och presentera vetenskaplig litteratur. På avancerad nivå ska examensarbetet vara inriktat på att genomföra och presentera en vetenskaplig empirisk undersökning. Ett övergripande mål med båda examensarbetena är att studenten ska nå vetenskaplig progression. Examensarbetenas olika fokus bidrar till att studenten i det första arbetet får öva upp delar av sin vetenskapliga kompetens och teoretiska bas innan det andra (och i förekommande fall tredje) empiriskt inriktade arbetet genomförs.

7. Platsgaranti

Studenter som i normal takt följer Ämneslärarprogrammets studiegång har platsgaranti inom programmet. I de fall det inom programmet finns valbara kurser är platsgarantin av två slag, generell och begränsad. Den generella platsgarantin innebär att studenten har platsgaranti på obligatoriska kurser inom programmet. Den begränsade platsgarantin tillförsäkrar studenterna en kursplats, men inte helt säkert på förstahandsvalet.

8. Övergångsbestämmelser

Student som är antagen till Lärarprogrammet (180-330 hp) kan, i mån av plats, från och med

VT 2012 antas till senare del av Ämneslärarprogrammet, under följande förutsättningar:

1. Studenten måste skriftligen ansöka om att antas till senare del av Ämneslärarprogrammet.
2. Studenten måste uppfylla förkunskapskraven för vald ämneskombination i Ämneslärarprogrammet.
3. Studenten måste vid tiden för ansökan ha godkänt resultat om 30 hp inom Allmänt utbildningsområde 1 (eller motsvarande) inom Lärarprogrammet (180-330 hp). Dessa 30 hp tillgodoräknas inom Ämneslärarprogrammet som motsvarande Ämneslärarprogrammets första termin.
4. Student som avslutat sina inriktningsstudier inom Lärarprogrammet (180-330 hp) kommer inte att antas till senare del av Ämneslärarprogrammet.
5. Beslut fattas i enlighet med den lokala antagningsordningen vid Göteborgs universitet. Ansökan görs på särskild blankett och ställs till Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet.

9. Övrigt

Betyg

Antal betygssteg i kurserna inom Ämneslärarprogrammet är normalt tre: Väl Godkänd, Godkänd och Underkänd

Åtgärder när student riskerar att inte uppfylla examensmålen krav

Studentens utveckling under utbildningstiden ska följas så att det vid behov är möjligt att stödja den som bedöms ha svårigheter att nå examensmålen krav. I de fall studentens behov av stöd är kopplat till kurs inom den verksamhetsförlagda utbildningen finns en särskilt utformad handläggningsordning.

Resekostnader, resebidrag och klädsel i samband med VFU

Genomförandet av VFU-kurs kan innebära resekostnader för studenten. I vissa fall utgår det resebidrag. Student kan ansöka om resebidrag via studentportalen.

Observera att specifika regler och riktlinjer kan finnas under verksamhetsförlagd utbildning gällande exempelvis klädsel eller annan personlig utsmyckning.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av programmet sker i enlighet med gällande Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet. Programmet utvärderas dels via en årlig programrapport, vilken i sin tur vilar på kursrapporter, dels via en programvärdering riktad till de studenter som avslutat programmet.